

بسم الله الرحمن الرحيم

موضوع: تضاد سبک زندگی مدرن با سنتی در خانواده

چکیده

گفتار حاضر به بررسی تضادهای موجود بین سبک زندگی مدرن و سنتی در مباحث مختلفی از جمله ارزش و تربیت فرزند، ازدواج و تغذیه می پردازد. در مسئله ارزش سبک زندگی سنتی بیشتر خانواده محوری و بایبند بر ارزش ها هستند ولی در سبک زندگی مدرن بیشتر خود محور هستند. در مسئله ازدواج، سبک زندگی سنتی بر پایه توافق خانواده ها و ارزش های فرهنگی و مذهبی استوار است، در حالی که سبک زندگی مدرن بر پایه علاقه و تفاهم شخصی استوار است در تغذیه، سبک زندگی سنتی بر پایه استفاده از مواد غذایی تازه و محلی استوار است در حالی که سبک زندگی مدرن بر پایه استفاده از غذاهای فرآوری شده استوار است. در تربیت فرزند، سبک زندگی سنتی بر پایه ارزش های خانوادگی و مذهبی استوار است در حالی که سبک زندگی مدرن بر پایه ی علم و روانشناسی استوار است. در نتیجه می توان گفت هر دو سبک زندگی دارای نقاط قوت و ضعف خاص خود هستند و افراد باید تلاش کنند تا با بهره گیری از بهترین روش های موجود و توجه به نیازها و شرایط خود، محیطی مناسب برای زندگی سالم و پایدار فراهم می کنند.

کلید واژه: تضاد، سبک زندگی . مدرن، سنتی

در دنیای امروز، تضاد بین سبک زندگی مدرن و سنتی به یکی از موضوعات مهم و بحث انگیز تبدیل شده است. با پیشرفت فناوری و تغییرات سریع در جوامع، سبک زندگی مدرن با ویژگی هایی همچون فردگرایی، مصرف گرایی و سرعت بالا در انجام امور، به سرعت جایگزین سبک زندگی که بر پایه ارزش های خانوادگی، جامعه محوری و سادگی استوار است، همچنان در بسیاری از جوامع به عنوان یک الگوی معتبر و پایدار شناخته می شود. این تضاد نه تنها در نحوه ی زندگی افراد، بلکه در نگرش ها، باورها و ارزش های آن ها نیز نمود پیدا می کند. گفتار حاضر، به ابعاد مختلف این تضاد و تأثیرات آن بر زندگی افراد می پردازد. بررسی تضاد بین سبک های زندگی مدرن و سنتی می تواند به ما کمک کند تا تغییرات اجتماعی و فرهنگی را بهتر درک کنیم این تغییرات می تواند تأثیرات عمیقی بر روی هویت فردی و جمعی داشته باشند هر یک از این سبک ها دارای مزایا و معایب خاص خود هستند. سبک زندگی مدرن ممکن است امکانات و راحتی بیشتری فراهم کند، در حالی که سبک زندگی سنتی ممکن است آرامش امکانات و راحتی بیشتری فراهم کند، در حالی که سبک زندگی سنتی می تواند حس تعلق و پیوندهای اجتماعی قوی تری ایجاد کند سبک زندگی مدرن با سرعت بالا و استرس های بیشتر همراه است، در حالی که سبک زندگی سنتی ممکن است آرامش بیشتری به همراه داشته باشد. با توجه به اینکه بررسی و شناخت این تضاد کمک شایانی به بشر کرده و موجب یافتن راهکارهای موثر برای بهبود سلامت روانی و جسمی می شود. بنابراین لازم و ضروری است به این مبحث پرداخته شود حال سوال این است: سبک زندگی مدرن با سنتی چه نوع تضادی دارند؟ و این تضاد در کدام بخش های از سبک زندگی بیشتر به چشم می خورد؟ تضاد سبک زندگی در ازدواج و تربیت فرزند چگونه است؟ در فرضیه ی این بحث می توان گفت: سبک زندگی مدرن ممکن است امکانات و راحتی بیشتری فراهم کند، در حالی که سبک زندگی سنتی علاوه بر امکانات به آرامش و راحتی بیشتری نیز اهمیت فراوان می دهد. در پیشینه ی تاریخی این موضوع می توان گفت: بشر از زمانی که پا در کره ی خاکی نهاد با سبک های مختلف زندگی مواجه بوده و سبک های زندگی روز به روز در حال تغییر و تحول بوده است. در پیشینه ی تدوینی نیز کتاب ها و مقالات متعددی به رشته ی تحریر در آمده است که چند نمونه از آن ها اشاره می شود. مقاله ای با عنوان (بررسی تطبیقی سبک زندگی دینی با سبک زندگی مدرن با تاکید بر جامعه ایران، پدید آورنده: سیدی، فرانک و بیرقی محمد رحیم؛ به تاریخ: ۱۳۹۱) نویسنده در این مقاله دنیای مدرن را متنی فرهنگی قلمداد کرده که در آن عناصر فرهنگی به منصفه ظهور می رسند و تمام تعاملات اجتماعی و کنشهای افراد در بستر فرهنگ شکل گرفته و معنا می شوند. در این پژوهش به تبیین تعاملات که خود موجب پدیداری سلايق فردی و سبک زندگی افراد با دو رویکرد دینی و جامعه شناختی است می پردازد ولی گفتار حاضر به بررسی تضاد بین سبک زندگی مدرن با سنتی می پردازد. مقاله ای دیگر تحت عنوان: (بررسی سبک زندگی دانشجویان دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی و عوامل موثر بر آن، به سال ۱۳۹۵، پدید آورنده: نوروزی، فیض اله) نویسنده در این مقاله سبک زندگی را بخش مهمی از زندگی بشر بیان کرده که عملا در حال تحقق یافتن بوده و در بردارنده ی

طیف کامل فعالیت هایی است که افراد در زندگی روزمره انجام می دهد. ما هم در این مقاله می خواهیم به تضاد سب زندگی مدرن و سنتی در ابعاد مختلف بپردازیم .

مفهوم شناسی

معنای لغوی و اصطلاحی مدرن

واژه مدرن از ریشه ی لاتین به معنای نو، جدید، امروزی و کنونی است که در مقابل قدیم و کهن به کار می رود این اصطلاح در اواخر قرن پانزده و لو به طور پراکنده مقارن با دوره ی رنسانس مطرح گشت و در قرن هفده وارد عرصه ی مناظرات روشنفکری اروپای غربی شد. دهخدا نیز در کتاب لغت نامه ی خود واژه «مدرن» را تازه، نو و جدید معنا کرده است.¹ عمید نیز در معنای اصطلاحی این واژه می گوید: «هر آنچه به زمان حال و دوره معاصرو مطابق با یافته های علمی، فنی و هنری روز دنیا و مجهز به امکانات رفاهی نو و پیشرفته دنیا باشد» مدرن می گویند.²

معنای لغوی و اصطلاحی واژه «سبک زندگی»

سبک زندگی به علایق، نظرات، رفتارها و جهت گیری رفتاری یک فرد، گروه، یا فرهنگ اشاره می کند. این اصطلاح نخستین بار توسط آلفرد آدلران روان شناس اتریشی مطرح شد. سبک زندگی از ترکیب دو واژه سبک و زندگی با دو بار معنایی متفاوت تشکیل شده است. معنای لغوی واژه زندگی روشن است، اما در تعریف واژه سبک در لغت نامه های فارسی و غیر آن، معنای گوناگونی درج شده است که اگرچه ریشه در کاربرد آن دارد در زبان فارسی، واژه سبک در روند مفهومی خود، ابتدا و به شکل غالب در سبک شناسی ادبی و هنری به کار رفته است.³ اما به تدریج در دیگر حوزه ها نیز کاربرد یافته است این کلمه به معنای طرز، شیوه، روش آمده است.⁴

معنای لغوی و اصطلاحی واژه «سنتی»

- لغت دانان، معانی گوناگونی برای سنت و سنتی بر شمرده اند که برخی از آنها عبارتند از: دوام و استمرار: طبق این معنا، سنت یعنی ادامه دادن. این معنا از گفتار اعراب گرفته شده است که می گویند: سنت الماء اذا والیت فی صبه، عرب به ریزش پیاپی آب سنت می گویند. معنی دوم راه و روش پسندیده است. طبق این معنا، هر جا واژه سنت مطلق و یا با قید حسنه به کار می رود، به معنای شیوه و روش نیکو است و برای این که شیوه ی نادرست و ناپسند را افاده کند، باید قید سیئه شود.⁵ و در معنای دیگر راه و روش است.⁶ بنابر این معنا، به روشی که مردم از آن پیروی کنند و برای آنان به صورت عادت در آمده باشد (چه نیکو و چه ناپسند) سنت گفته

1 - دهخدا، علی اکبر، ج ۷، ص ۱۲۵ -

2 - عمید، حسن، ج ۱، ص ۲۹۵ -

3 - دهخدا، علی اکبر، ج ۹، ص ۲۵۱، سال ۱۳۳۹ -

4 - محمد، معین، ج ۳، ص ۱۸۷ -

5. «جرجانی، محمد ابن علی، کتاب التعریفات، ص ۱۲۲

6. قرشی، سید علی اکبر، قاموس قرآن، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۱ ش، ج ۳، ص ۳۴۲

می شود در قرآن و روایات این دو معنا آمده است و به رویه خوب و حسنه، سنت گفته می شود مانند: « و یهدیکم سنن الذین من قبلکم»¹

فرق اساسی ارزش مدرن با سنتی

ارزش‌ها به عنوان اصول و باورهایی که رفتار و تصمیم‌گیری‌های انسان‌ها را هدایت می‌کنند، نقش اساسی در شکل‌دهی به سبک زندگی افراد دارند. این ارزش‌ها می‌توانند از فرهنگ، مذهب، تجربیات شخصی و محیط اجتماعی نشأت بگیرند و به مرور زمان تغییر کنند. در جوامع سنتی، ارزش‌ها اغلب بر پایه‌ی سنت‌ها، آداب و رسوم و اعتقادات مذهبی استوار هستند. این ارزش‌ها به حفظ همبستگی اجتماعی، احترام به بزرگترها و خانواده محوری و ساده‌زیستی تأکید دارند. در مقابل، سبک زندگی مدرن با تأکید بر فردگرایی، نوآوری و مصرف‌گرایی، ارزش‌های جدیدی را به ارمغان آورده است که با تغییرات سریع اجتماعی و فناوری همگام هستند. بنابراین این هر دو دارای مزایا و معایب می‌باشند

تضاد بین این دو مجموعه ارزش‌ها می‌تواند به چالش‌ها و فرصت‌های جدیدی در جوامع معاصر منجر شود.

سبک زندگی مدرن و سنتی هر کدام دارای ارزش‌ها و ویژگی‌های خاص خود هستند که بر جنبه‌های مختلف زندگی افراد تأثیر می‌گذارند. در اینجا به مقایسه‌ای از ارزش‌های این دو سبک زندگی می‌پردازیم:

ارزش‌های سبک زندگی سنتی

الف: خانواده محوری: خانواده یکی از اساسی و مهم‌ترین و مهم‌ترین نهاد های بنیاد نظام آفرینش است . خانواده به عنوان یک نهاد مهم اجتماعی بیش‌ترین تأثیر را بر جامعه دارد . بیش‌تر سبک زندگی سنتی خانواده محور ریشه در فرهنگ ها و جوامع مختلف دارد و ب بایه ارزش ها و باور هایی بنا شده که ، خانواده را به عنوان هسته اصلی و مهم ترین نهاد اجتماعی می شناسد و ارزش‌های خانوادگی مانند احترام به بزرگترها، همبستگی خانوادگی و حمایت از اعضای خانواده بسیار مهم است²

خسء/ ۲۴¹

ارمکی . تقی آزاد . ملکی .امیر (۱۳۸۶) رابطه ارزش های سنتی و مدرن در سطوح خرد و کلان²

ب: ساده‌زیستی: این سبک زندگی بر روی داشتن کمتر تجربه بیشتر و تمرکز بر آنچه واقعاً مهم است تأکید دارد. زندگی ساده و بدون تجملات یکی از ویژگی‌های بارز سبک زندگی سنتی است. به عبارت دیگر ساده‌زیستی یعنی رهایی از بند مادی‌گرایی و مصرف‌گرایی افراطی و رسیدن به آرامش از هدف‌های اساسی این سبک می‌باشد بنابراین افراد به دنبال مصرف کمتر و استفاده بهینه از منابع هستند.¹

ج: احترام به سنت‌ها و آداب و رسوم: در سبک زندگی سنتی، احترام به سنت‌ها، آداب و رسوم و ارزش‌های فرهنگی و مذهبی از اهمیت بالایی برخوردار است.²

زیرا سنت‌ها و آداب و رسوم هویت فرهنگی یک جامعه را تشکیل می‌دهند و به افراد احساس تعلق و وابستگی می‌دهند. همچنین سنت‌ها بل ارتباطی بین نسل‌های مختلف هستند و به حفظ پیوند‌های خانوادگی کمک می‌کنند. بسیاری از ارزش‌ها ب‌پایه ارزش‌های اخلاقی اجتماعی بنا شده‌اند که به شکل‌گیری شخصیت افراد کمک می‌کنند.

در نظر این افراد سنت‌ها به زندگی نظم و ثبات می‌دهند و باعث احساس امنیت و آرامش می‌شوند.

د: جامعه‌محوری: در این سبک زندگی، جامعه محوری یکی از پایه‌های اصلی می‌باشد. به این معنا که در این سبک فرد به عنوان عضوی از یک جامعه بزرگ‌تر دیده می‌شود و ارزش‌ها و باورهای فردی تحت تأثیر ارزش‌ها و هنجارهای جامعه شکل می‌گیرد. ارتباطات اجتماعی و مشارکت در فعالیت‌های جامعه بسیار مهم است و افراد به دنبال حفظ و تقویت روابط اجتماعی هستند. به گونه‌ای که نیازها و منافع جامعه بر نیازها و منافع فردی اولویت دارد. افراد احساس تعلق بیشتری به جامعه خود دارند و به یک دیگر کمک می‌کنند. در این سبک بزرگان قبیله و روستا یا جامعه به عنوان الگو و راهنما محسوب می‌شوند.

ارزش‌های سبک زندگی مدرن

الف: فردگرایی: در سبک زندگی مدرن، تأکید بیشتری بر فردیت و استقلال فردی وجود دارد.

افراد به دنبال تحقق اهداف و آرزوهای شخصی خود هستند و استقلال در تصمیم‌گیری‌ها اهمیت دارد. در این سبک زندگی افراد خود مختار هستند و می‌خواهند تصمیمات خود را به تنهایی بگیرند و مسئولیت آن‌ها را به عهده بگیرند. رشد شخصی و رسیدن به بتانسیل‌های فردی از مهم‌ترین اهداف این سبک می‌باشد.

ریاحی. محمد اسماعیل. دارایی زاده. علی. مدرنیته سبک زندگی جوانان ایرانی و آسیب‌های اجتماعی فرا روی آن¹

ارمکی. تقی آزاد. ملکی. امیر (۱۳۸۶) رابطه ارزش‌های سنتی و مدرن در سطوح خرد و کلان²

ب) تاثیرات اجتماعی و فرهنگی در سبک زندگی مدرن

تغییرات اجتماعی باعث شده‌اند که جوامع به سرعت در حال تغییر باشند. در این راستا، توجه به تغییرات اجتماعی و آنالیز آن‌ها در سطحی چون جامعه، فرهنگ، اقتصاد و سیاست بسیار مهم است.

تغییرات اجتماعی می‌توانند تأثیر بسیاری بر روی بچه‌ها و نوجوانان داشته باشند. به عنوان مثال، تغییرات در سبک زندگی و فناوری ممکن است باعث شود که بچه‌ها درگیر فعالیت‌های الکترونیکی بیشتر شوند و کمتر به فعالیت‌های فیزیکی و بیرون از خانه بپردازند. همچنین، تغییرات در خانواده و روابط اجتماعی می‌توانند باعث تغییر در نحوه برخورد بچه‌ها با دیگران و افزایش خودمختاری و استقلال آن‌ها شوند^۱

در سبک زندگی، تاثیرات فرهنگی و اجتماعی متنوع‌تر و پیچیده‌تر است. کودکان در معرض تاثیرات مختلفی جمله رسانه‌ها، تکنولوژی و فرهنگ‌های مختلف قرار دارند. این موضوع می‌تواند چالش‌هایی را در تربیت فرزندان ایجاد کند، اما در عین حال فرصت‌هایی برای توسعه مهارت‌هایی جدید و افزایش آگاهی فرهنگی نیز فراهم می‌کند. والدین باید تلاش کنند تا با مدیریت صحیح این تاثیرات، محیطی مناسب برای رشد و توسعه کودکان فراهم کنند

نتیجه گیری

گفتار حاضر به بحث و بررسی تضادهای موجود بین سبک زندگی مدرن و سنتی در موضوعات مختلفی از جمله ارزش ها تربیت فرزند، ازدواج و تغذیه پرداخته که در نتیجه این تحقیقات می توان گفت: هر دو سبک زندگی دارای مزایا و معایب خاص خود هستند و تأثیرات عمیقی بر زندگی فردی و اجتماعی افراد در مسئله ارزش ها هر کدام با عث پیدایش یک نوع زندگی می شوند و به زندگی انسان جهت می دهند. در مسئله ازدواج، سبک زندگی سنتی بر پایه ی توافق خانواده ها و ارزش های فرهنگی و مذهبی استوار است. در حالی که سبک زندگی مدرن بر پایه علاقه و تفاهم شخصی استوار است و افراد به دنبال استقلال و خودمختاری در تصمیم گیری ها ست. در تربیت فرزند، سبک زندگی سنتی بر پایه ی ارزش های خانوادگی و مذهبی استوار است و تأکید بر احترام به بزرگترها و رعایت اصول اخلاقی دارد. در مقابل، سبک زندگی مدرن بر پایه ی علم و روانشناسی و روش های نوین آموزشی استوار است و به توسعه مهارت های اجتماعی و عاطفی کودکان توجه ویژه ای دارد. در تغذیه، سبک زندگی سنتی بر پایه ی استفاده از مواد غذایی و محلی و روش های پخت و پز طبیعی استوار است، در حالی که سبک زندگی مدرن بر پایه ی استفاده از غذاهای فرآوری شده و روش های پخت سریع استوار است. در نتیجه می توان نتیجه گرفت که هر دو سبک زندگی مدرن و سنتی دارای نقاط قوت و ضعف خاص خود هستند و افراد باید تلاش کند تا با بهره گیری از بهترین روش های موجود و توجه به نیازها و شرایط خود، محیطی مناسب برای زندگی سالم و پایدار فراهم کنند. ترکیب اصول و ارزش های سنتی با روش های نوین می تواند به ایجاد خانواده ای پایدار و موفق کمک کند.

منابع و مآخذ

قرآن کریم

دهخدا، علی اکبر، ج ۹، ص ۲۵۱، سال ۱۳۳۹۱.

همان

ارمکی . تقی آزاد . ملکی . امیر (۱۳۸۶) رابطه ارزش های سنتی و مدرن در سطوح خرد و کلان

امینی . ابراهیم. (۱۳۹۰) انتخاب همسر ص ۸۷

جرجانی، محمد ابن علی، کتاب التعریفات، ص ۱۲۳

فاتحی زاده ،م ،احمدی،الف، (۱۳۸۴) بررسی رابطه الگو های ارتباطی ازدواج و میزان رضایتمندی زنان شویی زوحین ، اصفهان

کوپایه ئیها . فاطمه. (۱۳۸۹) تغذیه در خانواده ص ۱۴

قرائتی،محسن،(۱۴۰۱)سیمای خانواده در قرآن و روایت ص ۲۷۷

قریشی، سید علی اکبر، قاموس قرآن، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۱ ش ،

ج ۳ ، ص ۳۴۲

علوی، سید مرتضی،(۱۳۹۰) نقش تربیتی خانواده های سنتی و مدرن بر پیشرفت تحصیلی فرزندان، دانشگاه شهید بهشتی، علمی پژوهشی

محمد ،سعید،ذکایی،نگاهی به تحولات سبک زندگی در ایران از عصر پهلوی تا جمهوری اسلامی

مجلسی،محمد باقر . (بدون سال). بحارالانوار ، ج ۶۶ ، ص ۳۳۴

ریاحی. محمد اسماعیل.دارایی زاده. علی.مدرنیته سبک زندگی جوانان ایرانی و آسیب های اجتماعی فرا روی آن

بایدها و نبایدهای گذر از زندگی سنتی، مدرن، (۱۴۰۰) ایستا

تعلیم و تربیت مدرن یا سنتی، ایسنا (۱۴۰۱)

روانشناسی یاری وی، (۲۰۲۲)، ازدواج سنتی یا ازدواج مدرن، معایب و مزایا
زند وکیلی. هومن. (۱۴۰۰) مروری بر مبانی نظری سبک زندگی از منظر
جامعه‌شناختی

زند، مصطفی، ض. (۱۴۰۲). تفاوت ازدواج سنتی و مدرن در چیست

سلیمانی، ع. (۱۳۹۰)، تاثیر نوع ازدواج بر رضایت زناشویی در زوجین

شیربور.بیمان.تغییرات اتماعی در دنیای مدرن(۱۴۰)

مرکز مشاوره خانواده و روانشناسی آویژه، (۱۳۹۹)، ازدواج سنتی خوب یا بد

